

Raadsvoorstel

Onderwerp	Meerjarenbegroting 2023-2026
Zaaknummer	Z/22/419206
Documentnummer	INT/22/1119812
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Astrid Peters (FIN)
Telefoon	0316-595349
E-mail	A.Peters@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij bieden u de meerjarenbegroting 2023-2026 ter vaststelling aan. Deze meerjarenbegroting is in meerjarig perspectief structureel en reëel sluitend. Het is de eerste begroting van ons college van de bestuursperiode 2022-2026. De ambities van de nieuwe coalitie uit het akkoord "Het moet anders en het gaat anders, samen!", hebben wij uitgewerkt in een collegeprogramma. Hoe we dit doen en wat dit gaat kosten hebben we verwerkt in de nu voorliggende meerjarenbegroting voor 2023-2026.

2. Raadsvoorstel

1. De meerjarenbegroting 2023 – 2026 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp.

3. Waarom naar de raad

De artikelen 189 tot en met 195 van de Gemeentewet regelen de bevoegdheid van de gemeenteraad tot het jaarlijks vaststellen van de begroting van de gemeente. De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is of dat dit evenwicht binnen de looptijd van de meerjarenbegroting tot stand zal worden gebracht.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Bij ieder programma in de meerjarenbegroting wordt aangegeven wat de doelstellingen zijn en wat het beoogd effect van de inhoudelijke programmadoelstelling is.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. *Wij geven uitvoering aan ons collegeprogramma.*

Onze bestuursperiode begint in een tijd van mondiale politieke instabiliteit. Landelijk, maar ook lokaal, hebben we te maken met de ontwrichtende gevolgen van de globale politieke en macro-economische ontwikkelingen. De ontregelende maatregelen van de COVID-crisis waren net opgeheven en toen brak er oorlog uit in de Oekraïne, met alle gevolgen van dien.

De stijgende energiekosten, schaarste aan grondstoffen en oplopende inflatie raken onze inwoners, bedrijven en samenleving. Steeds meer huishoudens hebben moeite om hun vaste lasten te kunnen

betalen en ook de dagelijkse boodschappen worden steeds duurder. Er ontstaat meer armoede. Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt, waardoor vacatures niet kunnen worden ingevuld. Dienstverlening en/of productiviteit in nagenoeg alle marktsectoren komt in gevaar. De woningnood blijft onverminderd hoog. We hebben de opgave om te "bouwen, bouwen, bouwen", ook in Zevenaar. Klimaatverandering, maar ook de effecten van de energiecrisis, verhogen de urgentie om de duurzaamheidsagenda te realiseren. De zorgkosten voor Wmo en Jeugd blijven een stijgende lijn vertonen. Ontwikkelingen zoals invoering van de Omgevingswet, onduidelijkheid over de stelselwijzigingen in de Jeugdzorg, transformatie van het sociaal domein zijn ook grote opgaven voor onze gemeente. Daarnaast zorgt de door het Rijk aangekondigde nieuwe financieringssysteem van het gemeentefonds (vanaf 2026) voor een onzeker financieel toekomstperspectief. Deze ontwikkelingen beïnvloeden ons werk nu, maar naar verwachting ook in de komende jaren.

De afgelopen maanden werkten we aan ons collegeprogramma, waarin we de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord "Het moet anders en het gaat anders, samen!" van Lokaal Belang, PvdA, VVD, D66 en GroenLinks hebben vertaald naar concrete ambities, doelstellingen en resultaten. Een aantal onderwerpen is op de raadsagenda opgenomen. Deze onderwerpen zijn, voor zover niet eerder in gang gezet, in deze begroting niet concreet uitgewerkt. In deze meerjarenbegroting is de uitvoering van het collegeprogramma verwerkt met de bijbehorende financiële consequenties.

De opgaven en onzekerheden die de komende tijd op ons afkomen vragen om voorzichtigheid en realiteitszin. Onze financiële positie is echter gezond en stabiel. We kunnen en willen de komende periode o.a. investeren in plannen die bijdragen aan: het welzijn van en gelijke kansen voor onze inwoners, de leefbaarheid en veiligheid in onze gemeente, uitbreiding van onze woningvoorraad, betere bereikbaarheid en verkeersveiligheid, een aantrekkelijk lokaal ondernemingsklimaat en inzet op duurzaamheidsmaatregelen.

We leggen binnen het sociaal domein de focus op het borgen van de dienstverlening aan onze inwoners door de uitvoering te versterken. We zetten in op preventie voorzieningen, op het gebied van zorg, armoede en schulden. We herijken de lokale belastingen. We houden de lokale lasten voor inwoners, ondernemers en verenigingen zo laag mogelijk. Daar waar nodig herbezien we bezuinigingstaakstellingen op de welzijns- en cultuurorganisaties.

We zetten in op meer veiligheid op straat door extra handhavingsinzet, maar pakken ook overlast op straat aan en verborgen criminaliteit (ondermijning). We blijven een bijdrage leveren aan de vluchtelingencrisis en het faciliteren van noodopvang.

In het fysieke domein investeren we in het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. We willen meer woningen door te "bouwen, bouwen, bouwen". We investeren hierin, maar ook in de opgaven op het gebied van vrijetijdseconomie, duurzaamheid, energietransitie, mobiliteit, economie en werkgelegenheid. Dit doen we door lokale projecten uit te voeren, maar ook door regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR). We nemen deel aan de vijf regionale opgaven zijnde de verbonden regio, productieve regio, ontspannen regio, groene groeiregio, circulaire regio. Deze opgaven dragen ook bij aan of versnellen de realisatie van onze eigen ambities.

We zien dat de maatschappelijke opgaven, maar ook de krapte op de arbeidsmarkt vragen om actief te investeren in de ontwikkeling van de eigen organisatie. Dat betekent investering in de kwaliteit van de uitvoeringsorganisatie, de ICT- en informatievoorziening, modernisering van de dienstverlening, investeringen in aantrekkelijk werkgeverschap en strategisch personeelsbeleid en de doorontwikkeling naar de digitale gemeente.

We hebben drie rode draden in ons collegeprogramma geweven: het ambtelijk-bestuurlijk samenspel (organisatiecultuur), dienstverlening en participatie. Wij willen samen met u, onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners een succes maken van de opgaven waar we als Zevenaar voor staan.

1.2. De nu voorliggende meerjarenbegroting 2023-2026 is reëel en structureel sluitend.

Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2023 óf het laatste jaar 2026 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende meerjarenbegroting hieraan voldoet en dus structureel en reëel sluitend is.

1.3 Het structurele tekort in 2026 blijft relatief beperkt

In 2026 buigt het positieve structurele begrotingssaldo om naar een tekort van € 1,6 miljoen, met name verklaard door de terugval van de algemene uitkering ("ravijnjaar"). Het laatste jaar is niet structureel sluitend. Voor dit jaar spelen meerdere onzekerheden en onduidelijkheden die zowel positief als negatief het saldo kunnen beïnvloeden. Het saldo dat wij presenteren is echter reëel op basis van de huidige inzichten.

Een gezonde financiële huishouding van de gemeente heeft onze prioriteit. De begroting moet structureel en reëel sluitend zijn en de risico's die de gemeente loopt, dienen op verantwoorde wijze in de begroting te zijn afgedekt. Het tekort van € 1,6 miljoen in het laatste jaar 2026 vinden wij echter in de huidige context acceptabel.

Voor meer achtergronden verwijzen wij u graag verder naar de "Financiële hoofdlijnen" in de meerjarenbegroting.

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De meerjarenbegroting is onderdeel van de Planning en Control-cyclus. Door middel van tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid, de mate waarin doelen zijn behaald, de bereikte resultaten en financiële overschotten en tekorten.

7. Klimaat en duurzaamheid

Bij programma 7 gaan we in op de ontwikkelingen bij duurzaamheid.

8. Communicatie

De digitale meerjarenbegroting wordt op de portal van de gemeente Zevenaar <https://zevenaar.pcportal.nl> gepresenteerd. Bij dit raadsvoorstel treft u de begroting in pdf-formaat aan, zodat u ook op deze wijze kennis kunt nemen van de inhoud. In dit format treft u op meerdere plaatsen een herhaling van teksten aan. Dit is een technisch gevolg van het werken met een website.

9. Kosten, baten en dekking

Het actuele financieel meerjarenbeeld is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Primitieve begroting 2022-2025	1.571	1.051	1.625	1.903	2.002
1e Voortgangsrapportage 2022	-1.230	-118	724	-249	-337
2e Voortgangsrapportage 2022	519	4.670	8.042	10.336	2.754
Wijzigingen tot de begroting 2023-2026	0	0	0	0	0
Stand tot de begroting	860	5.603	10.390	11.990	4.419
1. Autonome ontwikkelingen	0	-518	-1.132	-1.409	-1.655
2. Actualisatie bestaand beleid	0	184	-1.337	-1.023	-659
3. Nieuw beleid	0	-588	-171	-171	-171
5. Collegeprogramma	0	-4.721	-3.725	-3.563	-3.566
Totaal mutaties begroting	0	-5.644	-6.365	-6.166	-6.051
Saldo meerjarenbegroting 2023-2026	860	-41	4.025	5.824	-1.632
Incidentele baten en lasten ¹		968	-716	228	60
Structureel begrotingssaldo		927	3.309	6.052	-1.572

In 2022 en volgende jaren zien we dat de positieve effecten van de 2^e Voortgangsrapportage het meerjarensaldo verbeteren. Dit is met name het gevolg van de toename van de algemene uitkering (Meicirculaire 2022). In het eerste begrotingsjaar 2023 zien we een beperkt negatief saldo, om vervolgens in 2024 en 2025 heel positief om te slaan. Echter in 2026 zien we een ombuiging naar een tekort. Dit wordt veroorzaakt door de terugval in de algemene uitkering. Het jaar 2026 wordt om die reden ook wel aangeduid als het "ravijnjaar".

De mutaties die zijn opgenomen in deze meerjarenbegroting bestaan uit autonome ontwikkelingen, actualisatie bestaand beleid, nieuw beleid én uit opgevoerd nieuw beleid vanuit ons collegeprogramma. Normaliter nemen wij het nieuwe beleid op in de Kadernota. Wegens de verkiezingen en aansluitend de vorming van een nieuwe coalitie is dit jaar geen Kadernota vastgesteld. Daarom treft u het aangevraagde nieuwe beleid volledig terug in deze begroting waarin tevens de integrale afweging plaats vindt. Het onderdeel "Financieel meerjarenbeeld" in de meerjarenbegroting 2023-2026 geeft een volledig beeld van alle financiële ontwikkelingen. Uiteraard vindt u deze mutaties ook terug bij iedere programma ("Wat kost het"). Structurele mutaties die opgenomen en toegelicht zijn in de 2^e VGR, zijn tevens financieel verwerkt in het meerjarenbeeld van deze begroting, maar hierin niet meer nader toegelicht.

In bovenstaande tabel maken wij daarnaast inzichtelijk of sprake is van een structureel begrotingsevenwicht. Incidentele lasten en baten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo. In 2023, 2025 en 2026 zijn de incidentele lasten hoger dan de incidentele baten. Elimineren we deze incidentele lasten en baten, dan heeft dit per saldo een positief effect op het structurele meerjarenbeeld in die jaren. In 2024 zijn de incidentele baten hoger dan de incidentele lasten hetgeen in dat jaar een negatief effect heeft op het structurele meerjarenbeeld.

¹ Zie ook het onderdeel incidentele baten en lasten in de meerjarenbegroting

Gelet op de voorschriften van de provincie voldoen we aan de voorwaarden van een structureel en reëel sluitende begroting. Het begrotingsjaar 2023 is immers reëel structureel sluitend.

De komende periode worden wij als gemeente geconfronteerd met verschillende onduidelijkheden en risico's. We noemen de onzekerheden in de algemene uitkering, de Omgevingswet, de krapte op de arbeidsmarkt en de huidige economische onrust. Daarbij komen de energiecrisis, oplopende inflatie en het woningtekort die een grote druk op de komende meerjarenbegrotingen leggen. Hoewel er zorgen zijn, is de ratio van het weerstandsvermogen gestegen naar een waarde van 7,7. Het weerstandsvermogen vormt in financiële zin ruimschoots een buffer voor de verschillende risico's die zich kunnen voordoen.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1120897	Meerjarenbegroting 2023-2026

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Meerjarenbegroting 2023-2026
Zaaknummer	Z/22/419206
Documentnummer	INT/22/1119812

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De meerjarenbegroting 2023 – 2026 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 november 2022.

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk